

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากสภาพการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้เป็นปัญหาสำคัญที่กระทบต่อครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยพบว่าผู้กระทำความผิดเป็นทั้งผู้ชายและผู้หญิง และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดที่เป็นผู้หญิงก็มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นด้วย จากการศึกษาพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหญิงมีปริมาณมากขึ้นนั้นมาจากสาเหตุหรือปัจจัยหลายประการ เช่น สาเหตุจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ยากจนหรือขาดโอกาสในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่สามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอในการดูแลสมาชิกในครอบครัวหรือเพราะการที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมาก่อน จึงส่งผลกระทบต่อผู้หญิงคนนั้นเกิดพฤติกรรมในด้านลบขึ้นและเข้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งผู้ที่กระทำความผิดหญิงในคดียาเสพติดที่กระทำด้วยความยากจนหรือเพราะความจำกัดทางด้านสังคมและเศรษฐกิจดังที่กล่าวมาแล้วนั้น มิได้เป็นผู้ร้ายโดยสันดานที่ยากแก่การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นความผิดนั้น แต่ด้วยสภาพปัญหาต่าง ๆ มากมายที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น และจากการที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมก็จะมีปัจจัยมากมายที่ส่งผลให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อรายได้ของเกษตรกร เช่น การเสื่อมโทรมของธรรมชาติ การบุกรุกทำลายป่า การทำลายสิ่งแวดล้อมและรวมถึงราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ตกต่ำ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยทำให้เกิดปัญหาการกระทำความผิดคดียาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นทั้งสิ้น เมื่อการกระทำความผิดคดียาเสพติดเพิ่มสูงขึ้นก็จะอาจส่งผลให้อาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาเมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดได้แล้วนั้น พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาชญากรรม คือ การนำหลักการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่นำมาใช้อุญจน์ยังไม่มีแบบแผนและไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร ซึ่งการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมนั้นควรมีการดำเนินการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป และการนำตัวผู้กระทำความผิดไปคุมขังไว้ในเรือนจำนั้นเป็นการไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพแวดล้อมในเรือนจำมิได้สร้างขึ้นมารับรองผู้กระทำความผิดหญิงและทำให้สายสัมพันธ์ในครอบครัวถูกตัดขาดไป เป็นการบั่นทอนสภาพร่างกายและสภาพจิตใจของผู้กระทำความผิดหญิงอย่างมาก ดังนั้นหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรรักษาความสำคัญกับมาตรการการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดหญิงให้มากกว่าที่เป็นอยู่การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาชญากรรมนี้ ต้องมีการพิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบตามหลักการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐและตามมาตรฐานของข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร ที่ประเทศไทยได้เป็นผู้ผลักดันให้เกิดขึ้น การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาชญากรรมจึงควรต้องได้รับการพิจารณาและใช้มาตรการที่แตกต่างจากผู้กระทำความผิดในลักษณะหรือความผิดอื่น ๆ และควรมีการนำมาตราทางกฎหมายที่มีใช้คุมขังหรือการควบคุมตัวไว้ในอำนาจรัฐมาใช้อย่างจริงจัง เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและศาลได้นำมาใช้เพื่อให้โอกาสกับผู้กระทำความผิดเหล่านี้ได้ปรับปรุงพฤติกรรมและปรับเปลี่ยนความคิดที่จะกระทำความผิด ซึ่งจะเป็นการให้ความสำคัญกับผู้หญิงอย่างเหมาะสมตามที่ควรจะเป็นตามข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร และตามหลักสิทธิมนุษยชนที่ผู้กระทำความผิดหญิงในฐานะมนุษย์คนหนึ่งควรที่จะได้รับปัจจัย พื้นฐานและได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อประโยชน์ของผู้กระทำความผิดหญิงให้สามารถกลับคืนสู่ครอบครัวและอยู่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขต่อไป

ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยพบว่ามีจุดอ่อนและข้อด้อย ในด้านการทำงานอยู่พอสมควร กล่าวคือ ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมนั้นเจ้าหน้าที่หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องขาดความร่วมมือและการประสานงานกัน จึงทำให้ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร และไม่มีเมื่อนำมาตรการเลี้ยงโทษจำคุกหรือมาตรการอื่นแทนการคุมขังมาใช้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหากการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาชญากรรม ปราศจากการนำมาตราทางกฎหมายที่มีใช้การคุมขังมาใช้แล้ว จะทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาคดีต้องขังล้นเรือนจำและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดก็จะทำได้ยาก อันเป็นปัญหาที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยประสบอยู่ในขณะนี้ได้เลย และจะส่งผลให้

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ที่ทวีความรุนแรงยากแก่การแก้ไขขึ้นด้วย โดยทั้งนี้จะต้องได้รับความร่วมมือในการดำเนินการดังกล่าวจากทุกภาคส่วนทั้งทางภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคสังคม

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาชญากรรมตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและวิธีการปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน พบว่ามีข้อบกพร่องที่ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงอยู่หลายประการ ซึ่งถ้าหากได้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องนี้แล้วจะสามารถดำเนินการกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาชญากรรมได้อย่างเหมาะสมและแก้ปัญหาคriminal ได้โดยตรงจุดมากขึ้น ดังนี้ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาชญากรรมนั้น ต้องมีการนำแนวคิดในเรื่องการใช้มาตรการเลี้ยงโทษจำคุกหรือมาตรการที่มีใช้การคุมขังมาใช้ กล่าวคือ ให้เพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่มีใช้การคุมขังผู้กระทำความผิดหญิง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนของอำนาจของเจ้าพนักงานให้สามารถใช้ดุลพินิจในการใช้มาตรการหรือวิธีการที่เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีใช้การคุมขังมาใช้ได้อย่างสะดวก ถูกต้องและมีระบบแบบแผนที่ชัดเจน และเพื่อให้เจ้าพนักงานเกิดความสับสนในการทำงาน ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่มีใช้การคุมขังบัญญัติไว้ในส่วนนี้ด้วย เช่น การปล่อยชั่วคราว มาตรการจำคุกในวันหยุด การจำคุกเป็นรายวันหรือมาตรการคุมประพฤติ เป็นต้น เพื่อลดปัญหาสภาวะผู้กระทำความผิดล้นเรือนจำและผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิดและครอบครัวของผู้กระทำความผิดด้วย เพราะโทษจำคุกเป็นมาตรการบังคับทางอาญาที่มีผลกระทบต่อมนุษย์มากและทำให้สูญเสียบุคลิกภาพเดิมของบุคคลไป

2. ให้มีคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังในชั้นของเจ้าพนักงาน เพื่อพิจารณาว่าจะจัดการตามมาตรการปล่อยชั่วคราวได้หรือไม่ โดยให้พนักงานอัยการตำรวจ พนักงานคุมประพฤติและนักสังคมสงเคราะห์เข้ามามีบทบาทในกระบวนการพิจารณาในชั้นนี้ด้วย และบัญญัติอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาคดีนี้ไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 ในส่วนของอำนาจของเจ้าพนักงาน และให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจความเห็นยื่นต่อศาลเกี่ยวกับมาตรการที่ใช้กับผู้กระทำความผิดในชั้นของเจ้าพนักงานและผลการดำเนินมาตรการดังกล่าว เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาต่อไป และบัญญัติ

เพิ่มเติมให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษอื่นแทนการจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดหญิงไว้ในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนของอำนาจศาลในการพิจารณาและการทำคำพิพากษาคด้วย

3. กำหนดให้มีมาตรการการติดตามในระหว่างการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขัง และประเมินผลการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังทั้งในชั้นของเจ้าพนักงานและชั้นศาลด้วย โดยให้เป็นอำนาจของกรมคุมประพฤติเป็นผู้ติดตามและประเมินผล และรายงานผลการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังไปยังเจ้าพนักงานหรือศาลที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี หากพบว่ามี การละเลยเพิกเฉยหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่ใช้เป็นมาตรการที่มีใช้การคุมขังก็ให้เจ้าพนักงานหรือศาลดำเนินการกับผู้กระทำความผิดไปตามขั้นตอนทางกระบวนการยุติธรรมโดยปกติทันที

4. ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการที่สอดคล้องกับข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร เช่น มาตรการปล่อยชั่วคราว มาตรการคุมประพฤติหรือมาตรการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดหญิงออกจากกระบวนการทางศาลไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ. 2550 โดยการพัฒนาทางเลือกสำหรับเพศหญิงขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อนำมาใช้ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาและในการตัดสินของศาล โดยต้องพิจารณาถึงประวัติของการตกเป็นเหยื่อของผู้กระทำความผิดหญิงและภาระของผู้กระทำความผิดในการดูแลครอบครัว มาใช้เป็นหลักในการดำเนินกระบวนการพิจารณากับผู้กระทำความผิดหญิงในคดีเยาวชนคดีในประเทศไทย

5. ให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ. 2550 ให้มีบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินคดีเยาวชนคดี ตั้งแต่ในชั้นการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี การพิจารณาคดี และการกำหนดมาตรการที่มีใช้การคุมขังในชั้นของเจ้าพนักงาน รวมถึงมาตรการการเลี้ยงโทษจำคุกในชั้นศาลไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดีเป็นการเฉพาะ โดยแยกออกจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาทั่วไป

6. กำหนดบทบัญญัติให้ศาลสามารถใช้อำนาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจ ในคดีเยาวชนคดีที่มีผู้กระทำความผิดเป็นผู้หญิงไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ. 2550 เพื่อให้ศาลได้รับทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมของการกระทำความผิดทั้งหมดของผู้กระทำความผิดประกอบการพิจารณาพิพากษา และเพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดมาตรการทางเลือกอื่นนอกจากการลงโทษจำคุกที่เหมาะสม อันเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดได้แก้ไขความผิดของตนเองโดยไม่มีมลทินติดตัวและเพื่อสร้างความรู้สำนึกให้ผู้กระทำความผิดไม่กลับไปกระทำความผิดอีก ภายใต้คำแนะนำของประธานศาลฎีกา พ.ศ. 2559 และหลักการของข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร (Bangkok Rules)